

Nové poznatky k době bronzové v povodí říčky Smutné na Bechyňsku

Ondřej Chvojka

V roce 2009 byl zahájen tříletý postdoktorský grantový projekt GA ČR (404/09/P125), jehož nositelem je Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Cílem projektu je poznání struktury osídlení doby bronzové v oblasti, která byla definována jako území o rozloze cca 19 x 10 km po obou stranách středního a dolního toku říčky Smutné, tj. zhruba od Sepekova na severu po Bechyni na jihu. Projekt zahrnuje jednak zpracování a vyhodnocení všech známých a přístupných nálezů z doby bronzové z této oblasti a jednak řadu terénních aktivit. Ty zahrnují jednak povrchové sběry tradiční metodou plošného průzkumu, kterých bylo v roce 2009 provedeno celkem 100, přičemž v celkem 19 případech byly objeveny nálezy z doby bronzové. Ve vybraném transektu na katastru obce Rataje byly též realizovány analytické povrchové sběry, provedené podle metodiky vypracované M. Kunou z ArÚ Praha.

Na celkem osmi lokalitách byly v průběhu roku 2009 provedeny drobnější zjišťovací sondy, většinou v místech orbou narušených archeologických situací:

1. **Březnice** (okr. Ta). pokračování archeologického výzkumu v místech orbou narušeného rovinného sídliště z mladší doby bronzové v trati Na pískách. Ve třech sondách velikosti 5 x 5 m bylo prozkoumáno celkem 9 zahloubených objektů, mj. i dva lineární žlaby s početnými nálezy. Ze všech situací byly odebrány vzorky na makrozbytkovou analýzu.
2. **Dobronice** (okr. Ta). Sondáž v místech zjištěného vyoraného objektu ze střední doby bronzové. Zachycena část větší jámy s keramickými zlomky.
3. **Haškovcova Lhota** (okr. Ta). Sondáž v místě náhodného nálezu bronzové dýky ze střední doby bronzové. V sondě velikosti 1 x 1 m byla in situ zachycena bronzová dýka s unikátně dochovanou dřevěnou pochvou.
4. **Hvožd'any** (okr. Ta). Sondáž v místech orbou narušeného rovinného sídliště ze střední a mladší doby bronzové v trati Lužec. Ve třech sondách velikosti 5 x 5 m byla prozkoumána sídlištní vrstva, 8 zahloubených objektů a 15 kúlových jamek. Ze všech situací byly odebrány vzorky na makrozbytkovou analýzu.
5. **Opařany** (okr. Ta). Sondáž v místech ostrožny nad Smutnou, narušené starým lomem. Ve dvou zjišťovacích sondách vel. 1 x 1 m byla zachycena 25 cm mocná kulturní vrstva s početnými nálezy keramiky a se dvěma kamennými štípanými artefakty ze starší doby bronzové.
6. **Rataje** (okr. Ta). Sondáž v místech orbou narušeného objektu na polykulturním sídlišti jižně od obce. V sondě velikosti 4,5 a 4 m byl zachycen jeden oválný objekt s bohatými nálezy (zlomky nádob, keramická lžičky, keramický kuželík aj.) ze střední doby bronzové a pak jedna blíže nedatovaná kúlová jamka.
7. **Sepekov** (okr. Pi). Sondáž v místech naleziště bílého opálu na jižním svahu návrší Chlum (na jehož vrcholu se nachází výšinná lokalita mladší d. bronzové). V sondě vel. 1 x 1 m, položené do narušeného místa po hledacích kamenů, byla zjištěna pravěká keramika, která naznačuje možnost využití místních opálů snad i v době bronzové.
8. **Staré Sedlo** (okr. Ta). Sondáž v místech nálezu bronzové jehlice mezi mohylami v lese Bezinky. V sondě velikosti 1 x 1 m byla nalezena bronzová jehlice s pečetiřkovitou hlavicí ze střední doby bronzové. 25 m severně od sondy 1/09 byla položena sonda 2/09, v níž byl nalezen bronzový hřeb (středověký ?) a 1 keramický zlomek patrně ze střední doby bronzové.

Součástí terénních aktivit v rámci tohoto výzkumného projektu je i zaměřování dochovaných památek z doby bronzové pomocí přístroje gps či geodeticky. Jediné hradiště v mikroregionu, které má dochované pravěké opevnění, a je tedy možné jeho geodetické zaměření, je hradiště u **Nuzic** (okr. ČB). Celá lokalita byla společně s J. Johnem zaměřena a na předpolí hradiště provedl magnetometrické měření R. Křivánek. Povrchově

zdokumentováno a zaměřeno pomocí přístroje gps bylo v roce 2009 11 mohylníků z doby bronzové a dalších 31 pravěkých až raně středověkých mohylových pohřebišť. Celkem bylo tímto způsobem zaměřeno a zdokumentováno 448 mohyl (z toho 228 na lokalitách z doby bronzové).

Důležitou součástí terénních aktivit v mikroregionu je i paleoekologický výzkum. Za účelem vytipování prostor vhodných k provedení odběru paleobotanických a palynologických vzorků (tj. míst s potenciálně dochovanými sedimentačními vrstvami) byl proveden podrobný průzkum a rekognoskace mikroregionu. Jediné místo se zachovanými sedimenty bylo zjištěno v prostoru vodárenské stanice u **Sepekova** (okr. Pi), kde byly provedeny pedologické vrty a sondáž. V sondě o rozměrech 3 x 2 m a hloubce 2,65 m bylo zachyceno celkem 13 vrstev, částečně sedimentačních (rašelina), částečně splachových. Některé vrstvy obsahovaly nálezy dřev, které byly odeslány na datování pomocí C14. Z profilu sondy byl odebrán kompletní pylový profil, který je dosud analyzován P. Pokorným z ArÚ Praha a V. Novákem z LAPE JU České Budějovice.

Grantový projekt bude pokračovat i v letech 2010 a 2011 a bude završen vydáním monografie.

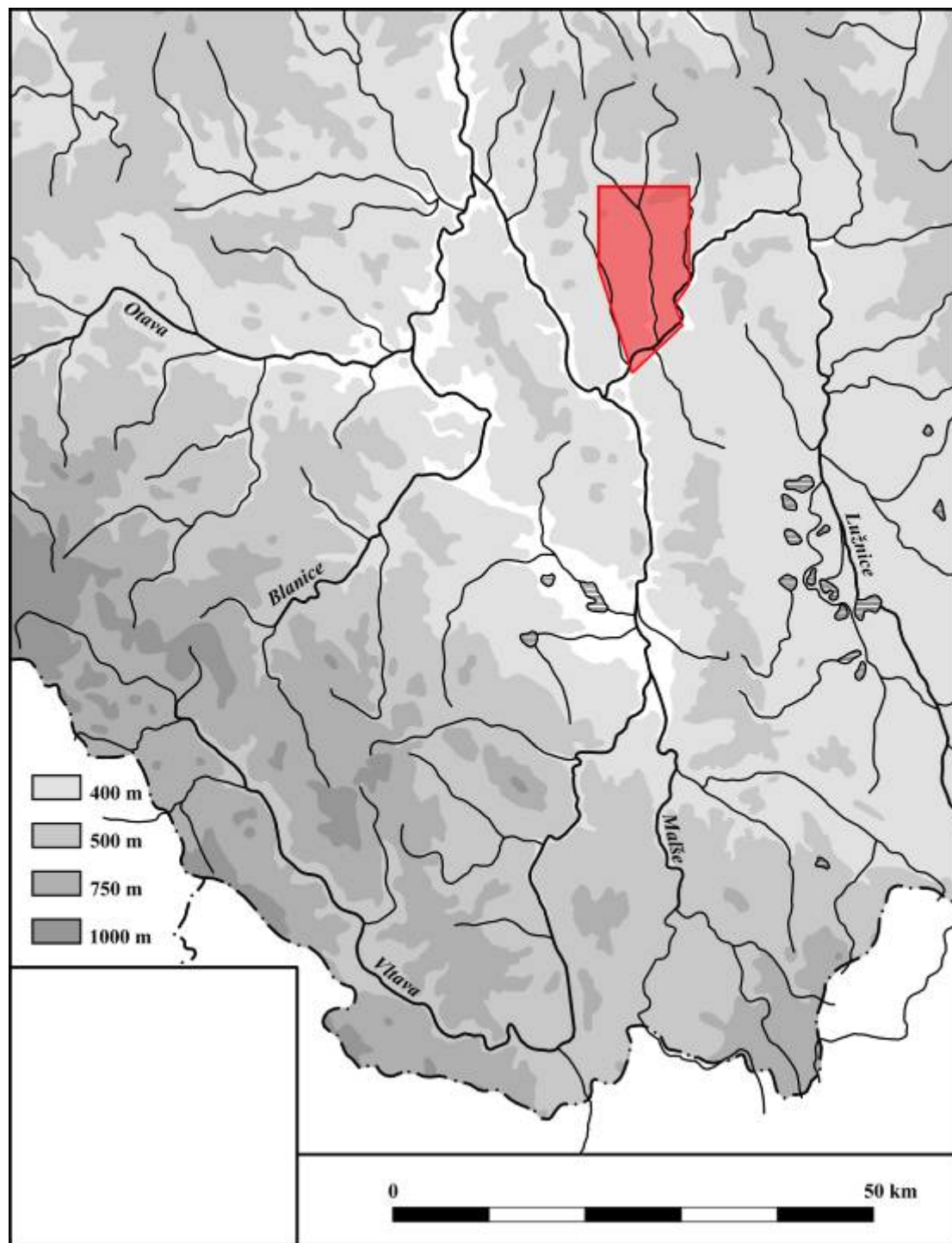

Ondřej Chvojka

Jihočeské muzeum a Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

**Struktura osídlení mikroregionu říčky Smutné
v době bronzové**

Grantový projekt GA ČR (č. 404/09/P125): 2009 – 2011

Nositel projektu: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Řešitel: Ondřej Chvojka

**Metodická spolupráce:
Martin Kuna, Dagmar Dreslerová**

Terénní spolupráce: Jiří Beneš, Jiří Fröhlich, Jan John, Jan Michálek, Tereza Šálková

Geodetické zaměření: Geo-cz, Jan John

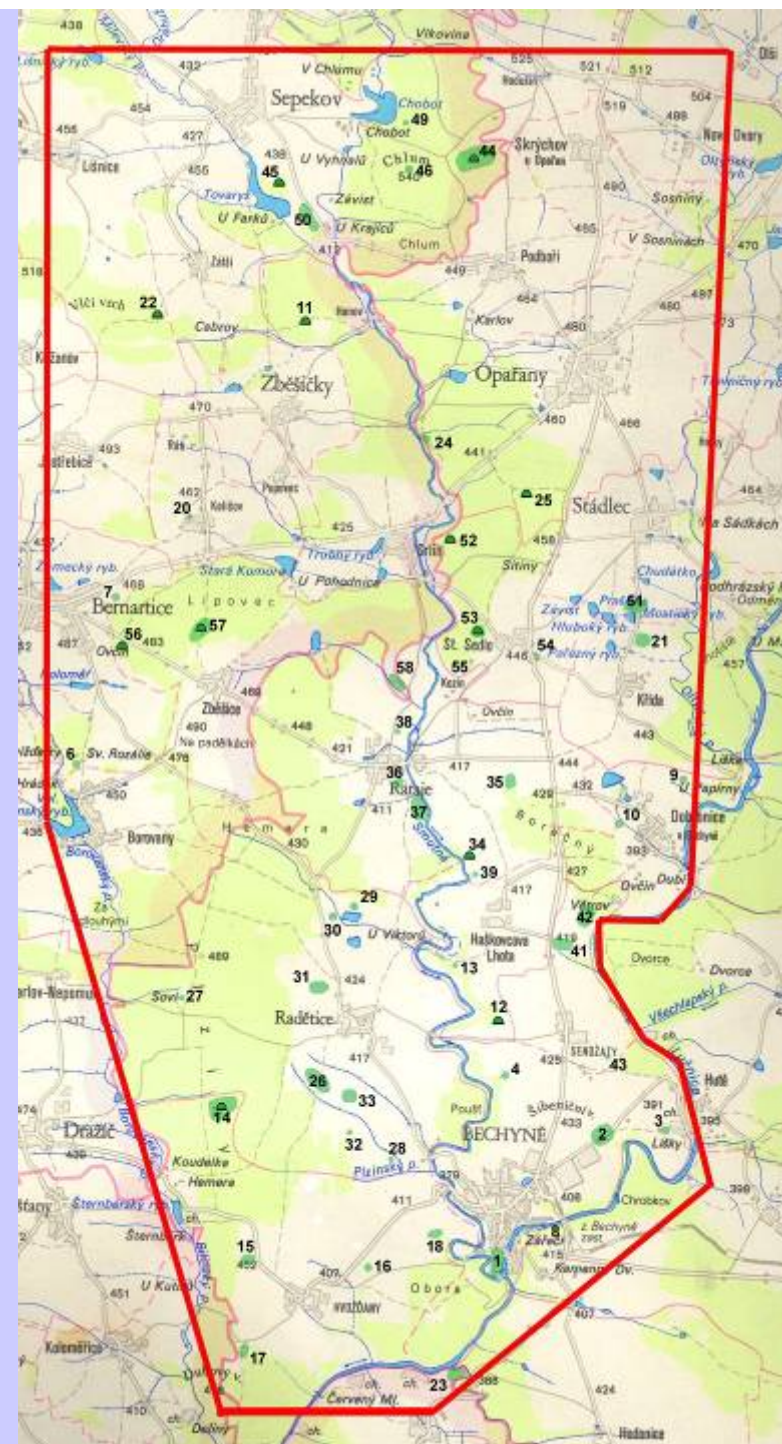
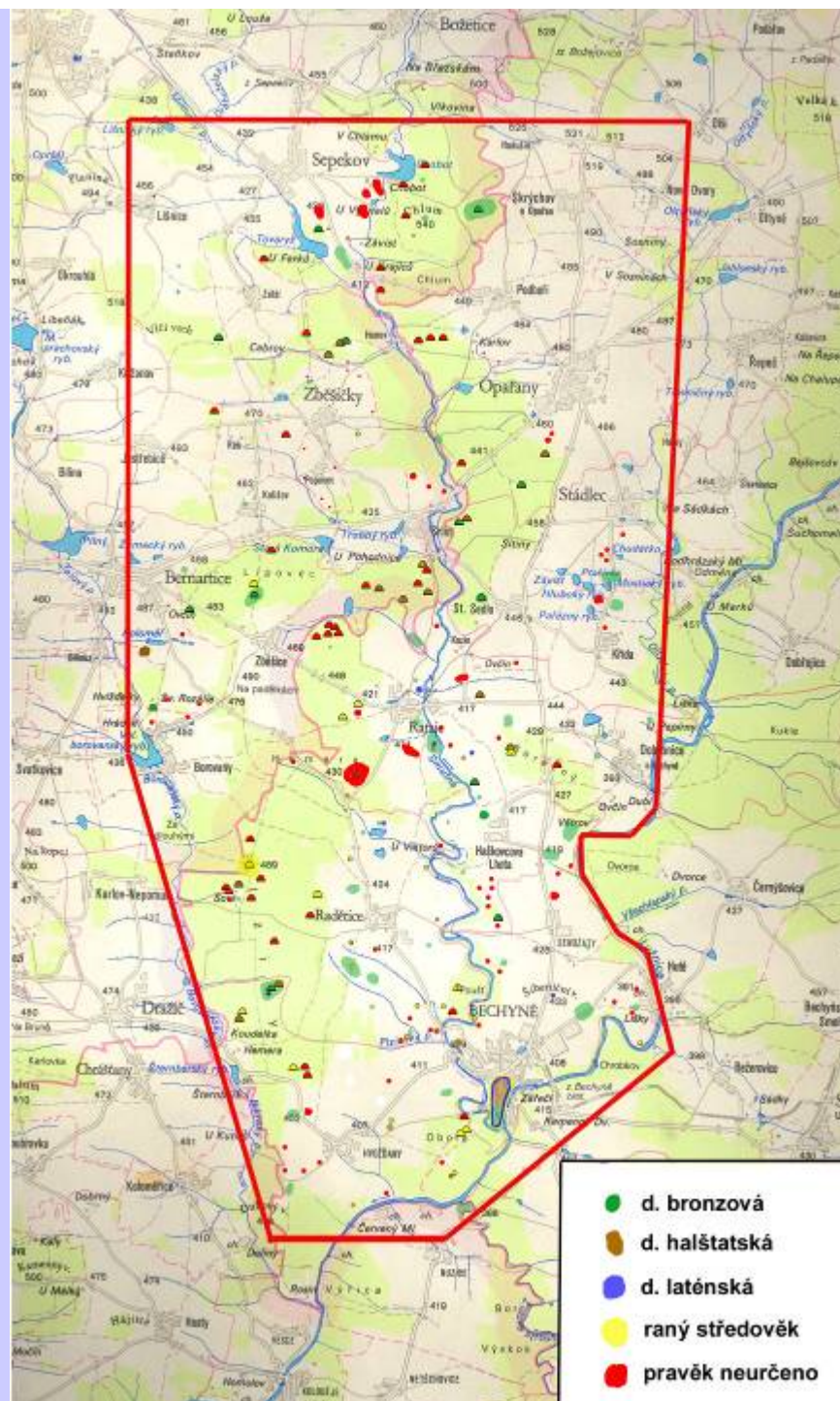
**Geofyzikální průzkum:
Roman Křivánek**

Geochemické analýzy: Antonín Majer

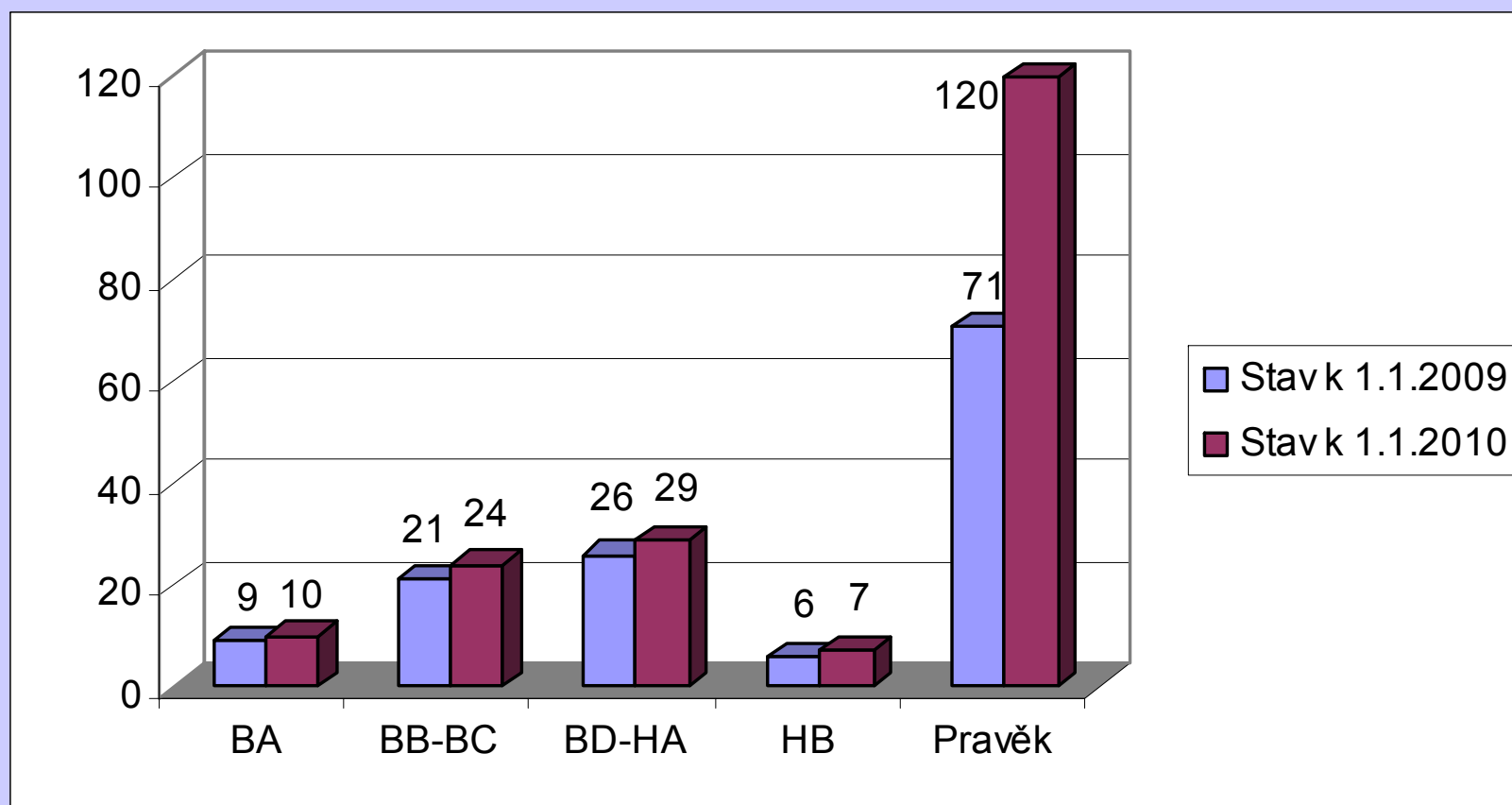
**Analýza rostlinných makrozbytků:
Tereza Šálková**

**Pylová analýza: Kateřina Nováková,
Petr Pokorný**

Analýza uhlíků: Jan Novák

Lokality	Bronz starý	Bronz střední	Bronz mladý	Bronz pozdní	Pravěk neurčeno
stav k 1.1.2009	9	21	26	6	71
stav k 1.1.2010	10	24	29	7	120
Přírůstek	1	3	3	1	49

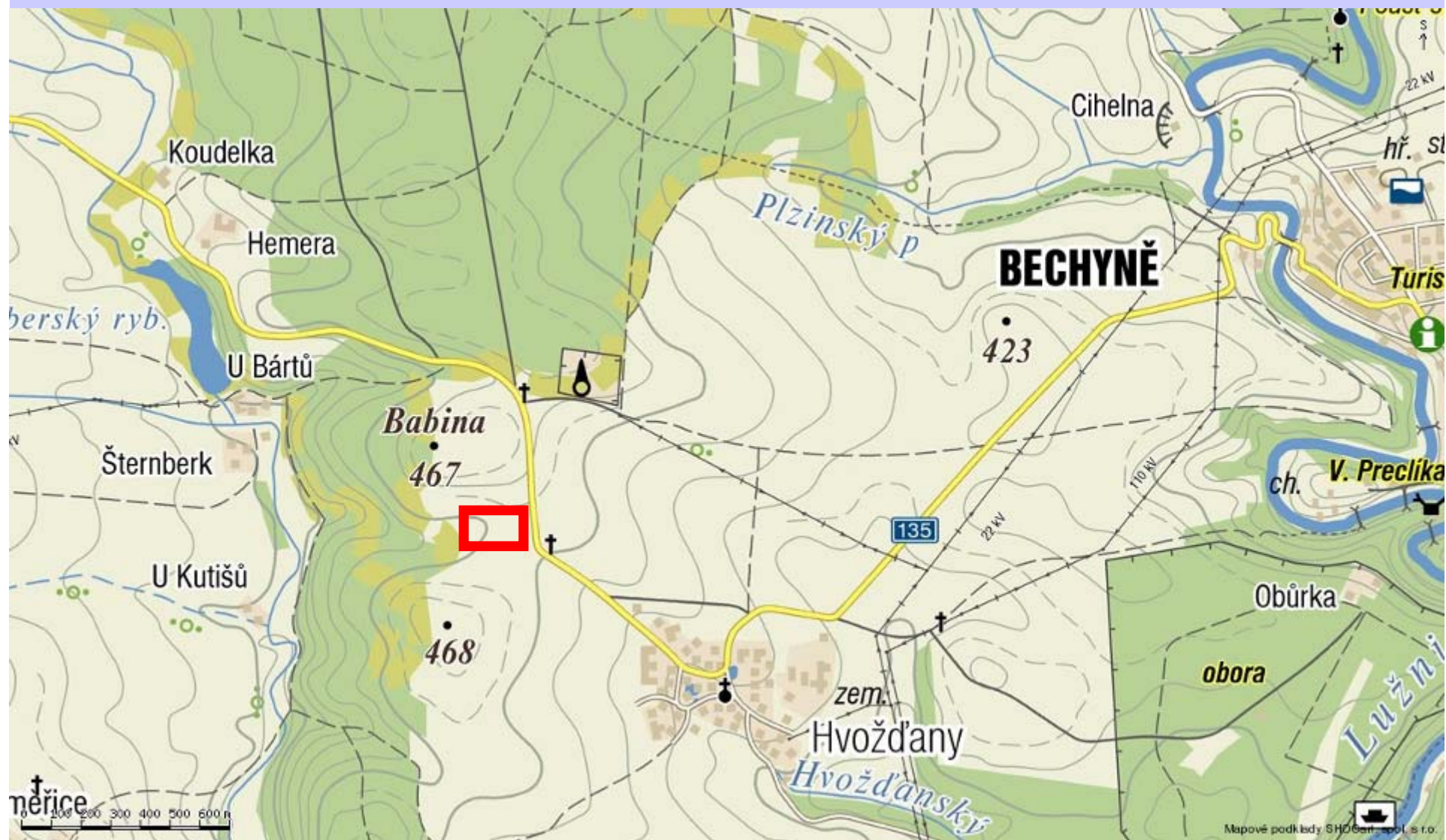

Terénní aktivity:

- 1) Průzkum a dokumentace mohylových pohřebišť z d. bronzové i obecně pravěkých**
- 2) Povrchové sběry a drobné zjišťovací sondáže**
- 3) Sondážní výzkumy několika lokalit (Hvožd'any, Rataje, Březnice)**
- 4) Geodetické zaměření a geofyzikální průzkum hradiště u Nuzic**
- 5) Odběr vzorků na archeobotanické analýzy (Sepekov)**

Hvožd'any (okr. Ta) Sídliště z mladší doby bronzové

Hvožd'any (okr. Ta)
Sídliště z mladší doby bronzové

Hvožd'any (okr. Ta)
Sídliště z mladší doby bronzové

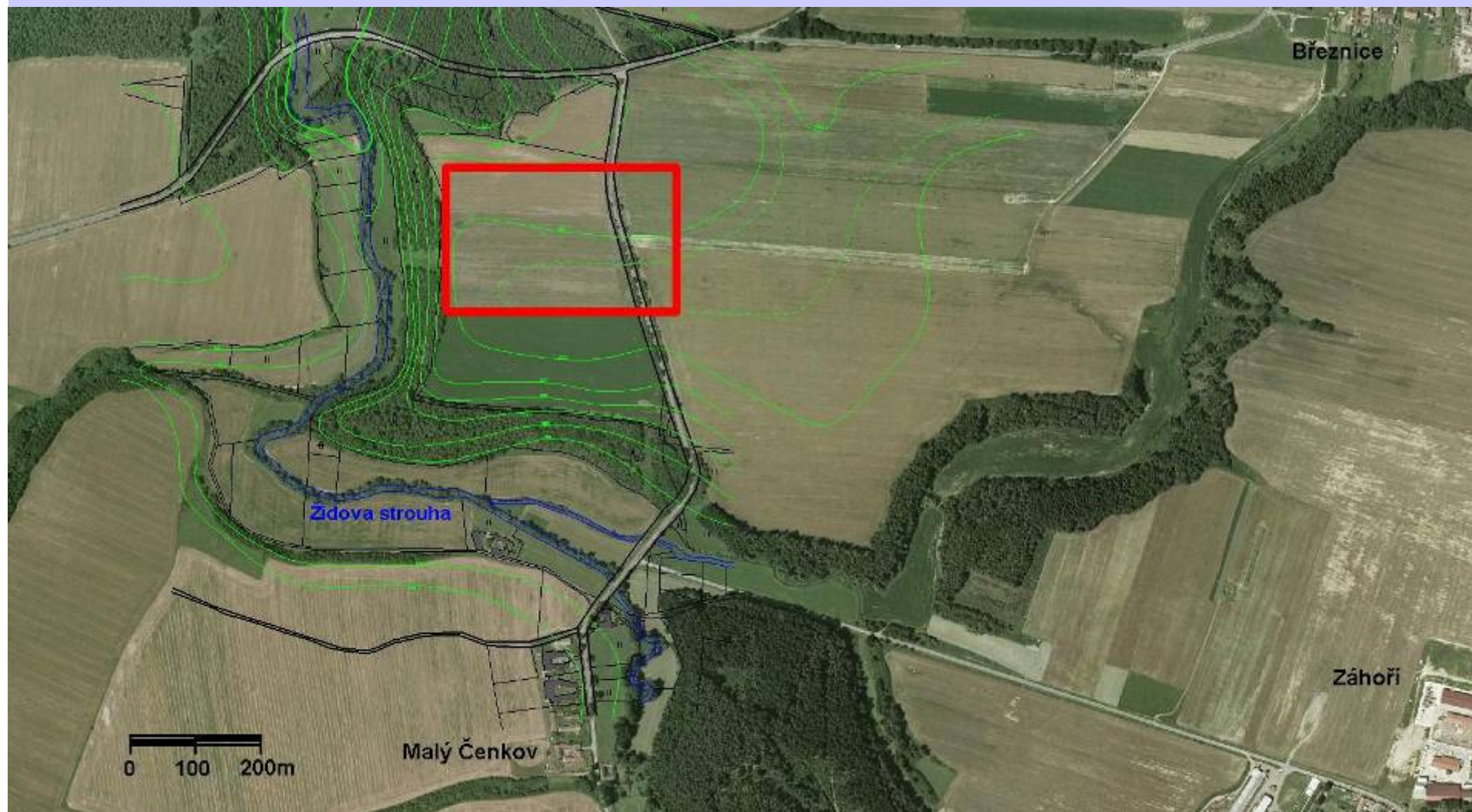
Sonda 2/09

Sonda 1/09

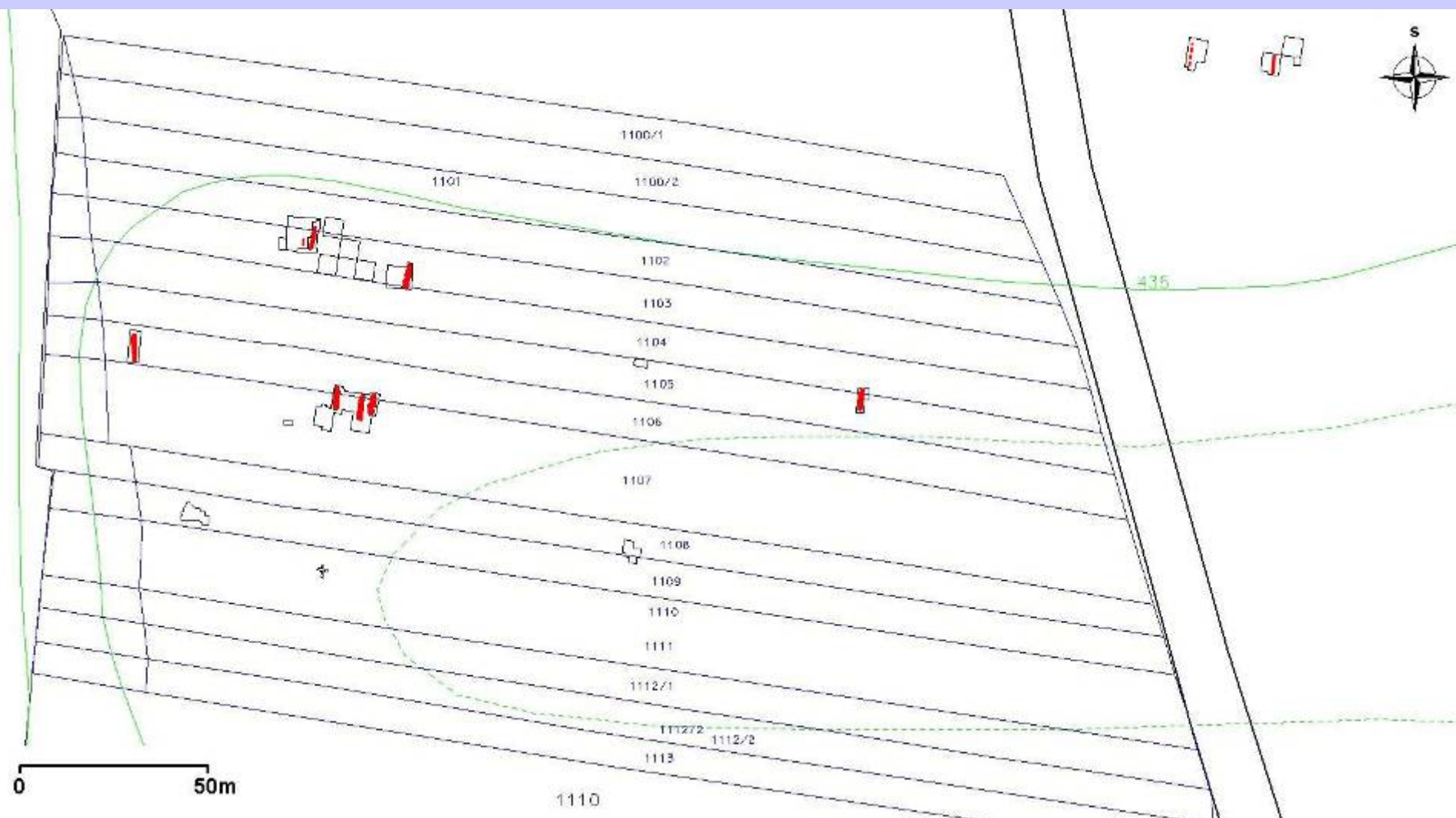

Březnice (okr. Ta)
Sídliště z mladší doby bronzové

Březnice (okr. Ta)
Sídliště z mladší doby bronzové

Plán lokality s vyznačením zkoumaných žlabů

Březnice (okr. Ta)
Sídliště z mladší doby bronzové

Objekt 1/09

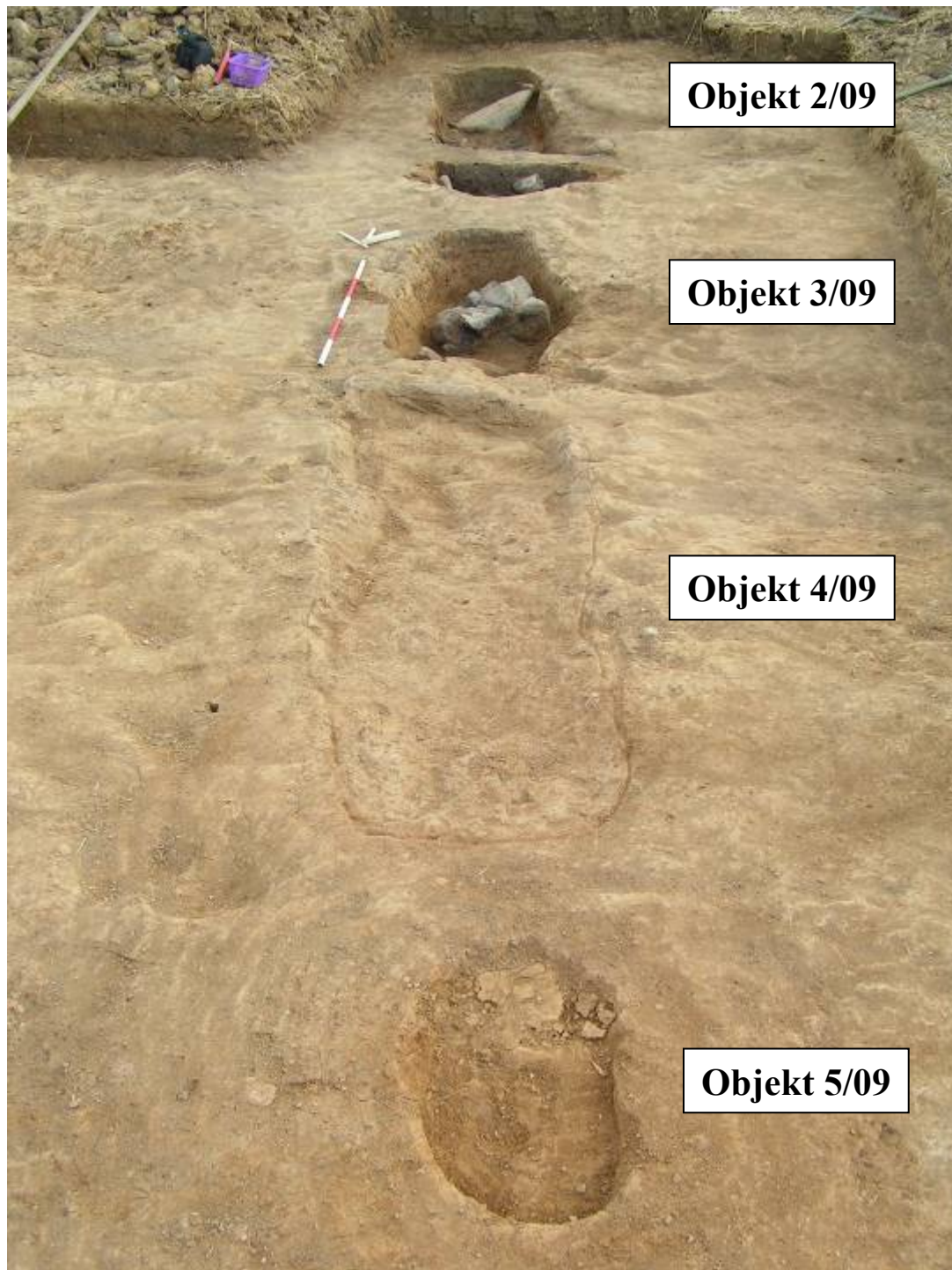

Březnice (okr. Ta)
Sídliště z mladší doby bronzové

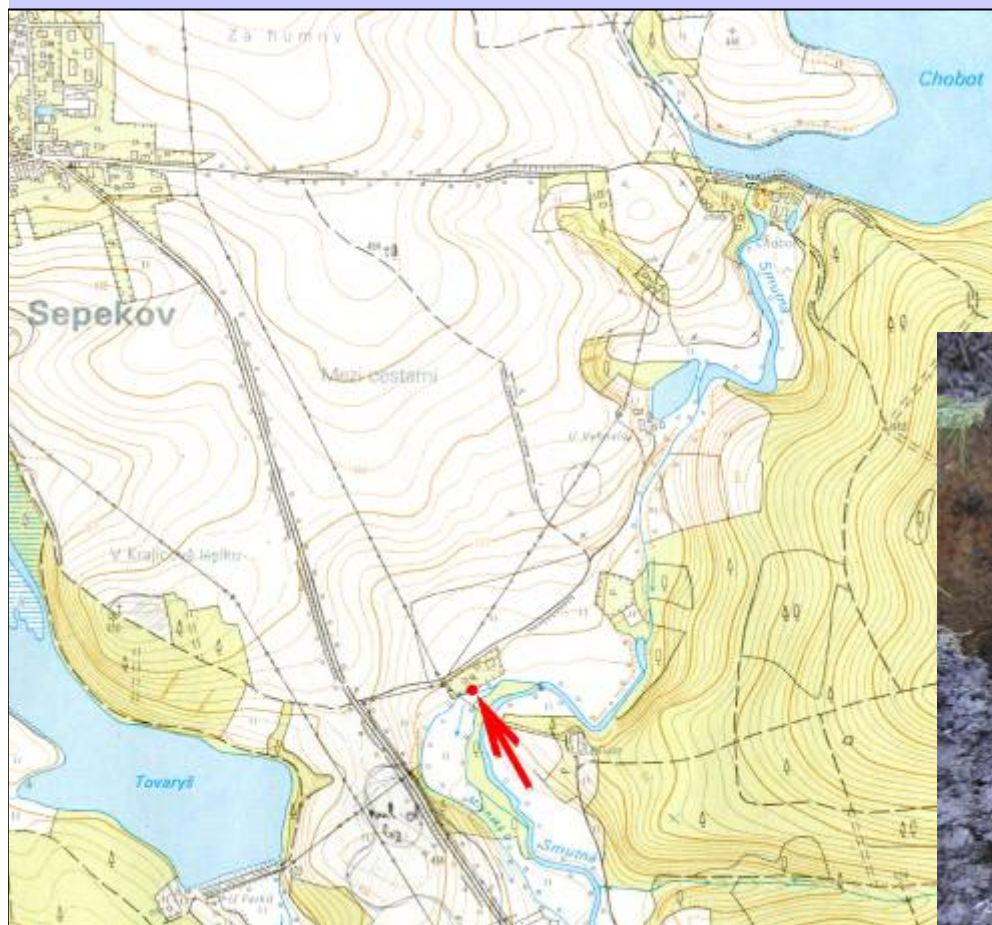
Objekt 1/09

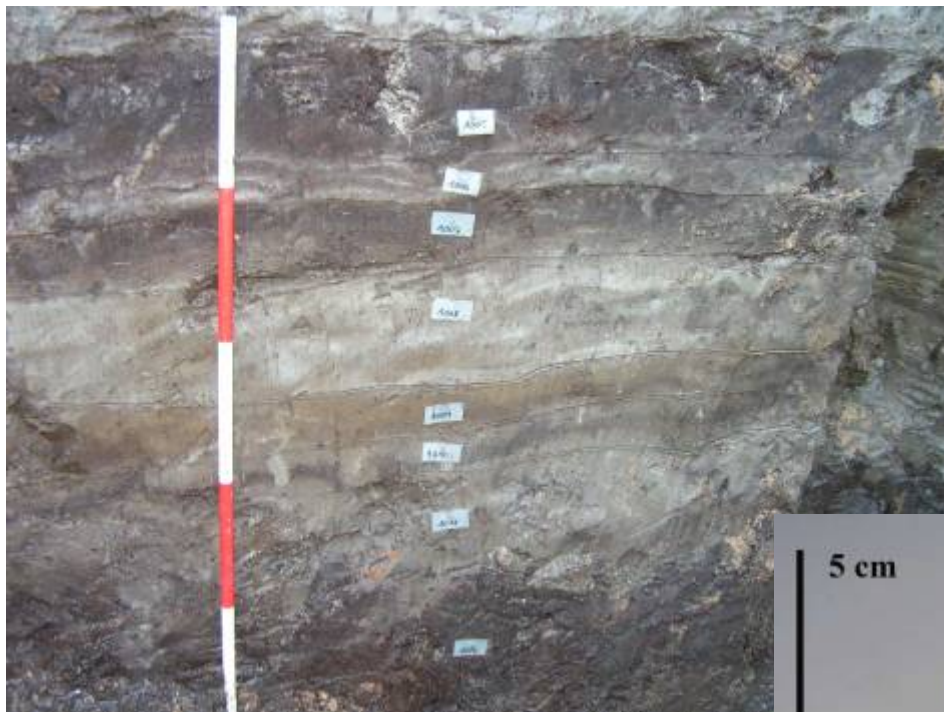

Sepekov (okr. Pi) Sonda v rašelině

Sepekov (okr. Pi)
Sonda v rašelině

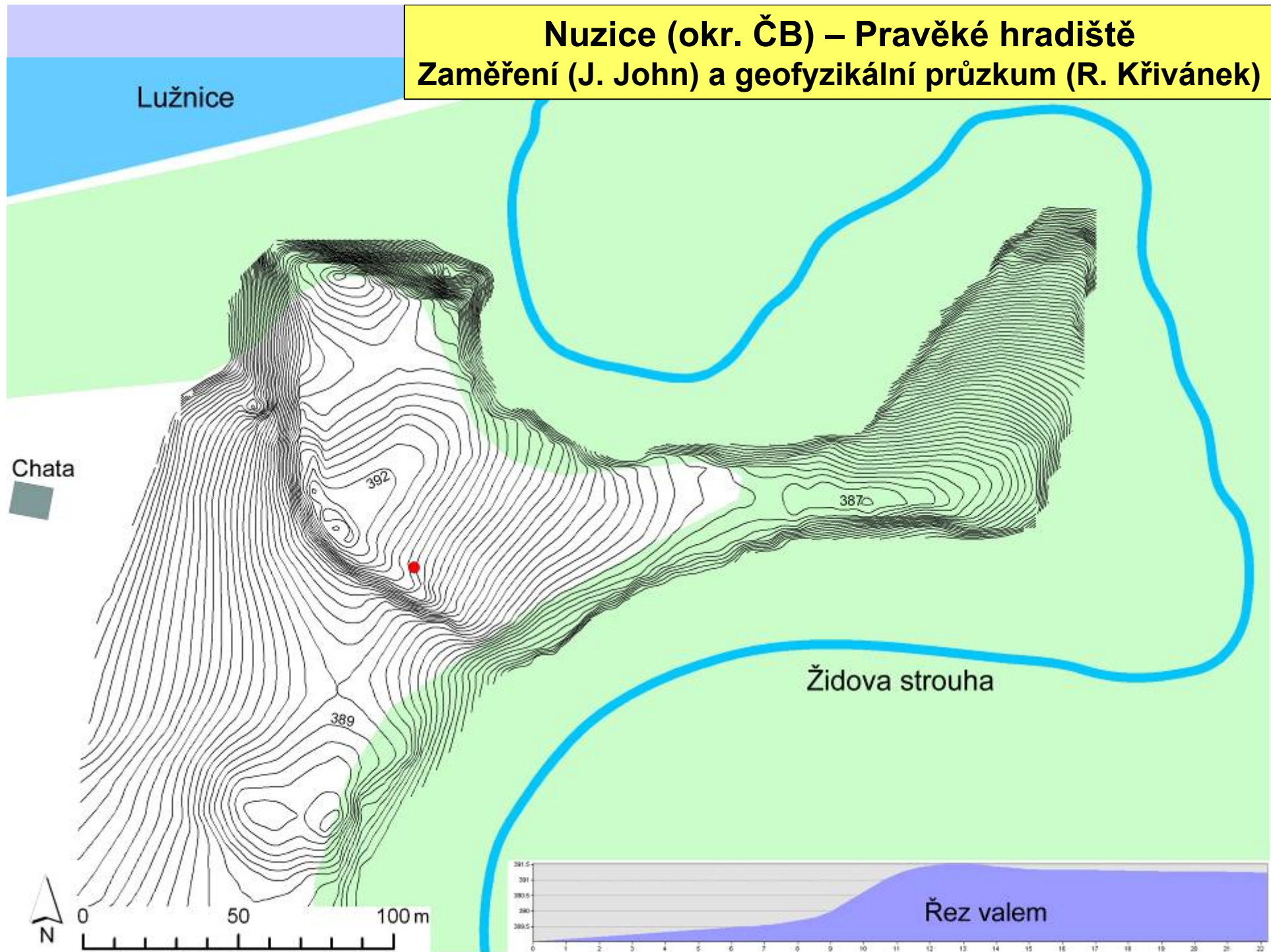

Haškovcova Lhota (okr. Ta)
Dýka ze střední doby bronzové

Nuzice (okr. ČB) – Pravěké hradiště

Zaměření (J. John) a geofyzikální průzkum (R. Křivánek)

**Nuzice (okr. ČB) – Pravěké hradiště
Zaměření (J. John) a
geofyzikální průzkum (R. Křivánek)**

